

เศรษฐกิจและการเงินของสเปน...อนาคตที่แขวนอยู่บนเส้นด้าย

แม้คณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของยุโรปได้อนุมัติเงินช่วยเหลือสเปนวงรวมมูลค่า 30 พันล้านยูโร จากทั้งหมด 100 พันล้านยูโร เพื่อช่วยเหลือภาคธนาคารซึ่งประสบปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างหนัก และมีหนี้เสียจากปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์แตกในปี 2551 โดยไม่มีภาระผูกพันด้านการดำเนินมาตรการลดขนาดดุลงบประมาณเช่นเดียวกับกรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส แต่วิกฤตเศรษฐกิจและการเงินสเปนยังไม่มีแนวโน้มทุเลาลงแต่อย่างใด หนาซ้ำยังมีท่าทีที่ความรุนแรงจนทำให้สเปนต้องเดินทางขอรับความช่วยเหลือทางการเงินอย่างเต็มรูปแบบในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการเงิน ตามความคาดหมายของนักวิเคราะห์จากหลายสำนัก ขณะที่ปัจจุบันการบังคับใช้กองทุน European Stabilization Mechanism (ESM)* ซึ่งมีมูลค่า 500 พันล้านยูโรต้องเผชิญอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะจากเยอรมนี อันจะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาการเงินของยุโรปซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น

อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลประเภท 10 ปีของสเปน

เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2555 อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลสเปนประเภท 10 ปี สูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 7.6%

ที่มา : Bloomberg 2555 ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย. พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค. ก.ย.

การขอรับความช่วยเหลือทางการเงินสั้นคลอนความเชื่อมั่นของนักลงทุน และส่งผลให้รัฐบาลสเปนต้องแบกรับต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้น อันจะยิ่งซ้ำเติมสถานะทางการเงินที่อ่อนแอ

* เป็นกองทุนการเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศในยุโรป โดยจะทำหน้าที่แทนกองทุนภายใต้สำนักงานกำกับดูแลสภาพคล่องยุโรป (European Financial Stability Facility : EFSF) ซึ่งเป็นกองทุนชั่วคราว

ปัญหาของสเปน	สถานะ
ปัญหาหนี้สาธารณะ	ยอดหนี้สาธารณะต่อ GDP สูงกว่าเกณฑ์ที่สหภาพยุโรป (European Union : EU) กำหนด** โดยอยู่ที่ 721% ณ สิ้นไตรมาสแรกปี 2555 (แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของยุโรปซึ่งอยู่ที่ 882%) โดยมีมูลค่า 775 พันล้านยูโร
ปัญหาขาดดุลงบประมาณ	ยอดขาดดุลงบประมาณต่อ GDP สูงกว่าเกณฑ์ที่ EU กำหนด*** แม้ว่าจะทยอยลดลงเป็นลำดับ โดยอยู่ที่ 11.2% 9.3% และ 8.5% ในปี 2552-2554 ทั้งนี้ ปัจจุบันรัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งของสเปนต้องเผชิญปัญหาขาดดุลงบประมาณระดับสูงเช่นเดียวกัน อันส่งผลให้ล่าสุดรัฐบาลท้องถิ่นของ Valencia, Andalucia, Catalonia และ Murcia ต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลกลางแล้ว
ปัญหาว่างงาน	อัตรารว่างงานสูงที่สุดใน EU National Statistics Institute ของสเปนรายงานอัตรารว่างงานของสเปนเพิ่มขึ้นจาก 24.4% ในไตรมาสแรกปี 2555 เป็น 24.6% ในไตรมาส 2 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ขณะที่อัตรารว่างงานของประชากรวัย 16-24 ปีสูงถึง 53.3%
ปัญหาเศรษฐกิจ	วิกฤตการเงินเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ National Statistics Institute ของสเปนรายงานเศรษฐกิจสเปนหดตัวเพิ่มขึ้นจาก 0.3% (q-o-q) ในไตรมาสแรกปี 2555 เป็นหดตัว 0.4% ในไตรมาส 2 โดยจำนวนบริษัทที่ประกาศภาวะล้มละลายในไตรมาส 2 เพิ่มขึ้น 28.6% (y-o-y) มาอยู่ที่ 2,272 แห่ง นับเป็นจำนวนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ทั้งนี้ นักวิเคราะห์คาดการณ์เศรษฐกิจสเปนปี 2555 และปี 2556 มีแนวโน้มหดตัว 1.6% และหดตัว 0.9% ตามลำดับ
ปัญหาภาคธนาคาร	ภาคธนาคารมีความเสี่ยงสูง ล่าสุดธนาคารกลางสเปนประกาศสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อเงินให้สินเชื่อรวมทั้งระบบของสเปนเดือนมิถุนายน 2555 อยู่ที่ 9.4% ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ขณะที่ความเชื่อมั่นที่คลอนแคลนต่อสถานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์สเปนส่งผลให้ยอดเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ของสเปนลดลงต่อเนื่อง โดยยอดเงินฝากเดือนกรกฎาคมลดลง 75 พันล้านยูโรจากเดือนมิถุนายน

** EU กำหนดไว้ที่ 60%
*** EU กำหนดไว้ที่ 3%

ประเด็นที่ต้องจับตามอง : เยอรมนีจะอนุมัติการบังคับใช้กองทุน ESM เพื่อแก้ไขปัญหาการเงินหรือไม่

ล่าสุดยุโรปยังอยู่ในขั้นตอนของการอนุมัติกองทุน ESM โดยการบังคับใช้กองทุนดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกที่มีมูลค่าเงินอัดฉีดรวมกันอย่างน้อย 90% ของจำนวนเงินทั้งหมดที่ประเทศสมาชิกให้การสนับสนุน ซึ่งการบังคับใช้จะเป็นไปไม่ได้หากขาดการสนับสนุนจากเยอรมนี ซึ่งเป็นผู้อัดฉีดเงินรายใหญ่ (คิดเป็น 27.1% ของเงินทุนทั้งหมด) ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมนีเตรียมตัดสินว่ากองทุน ESM ขัดต่อรัฐธรรมนูญเยอรมนีหรือไม่ในวันที่ 12 กันยายน 2555

กรณีที่ ESM ไม่ขัด ต่อรัฐธรรมนูญ	กรณีที่ ESM ขัด ต่อรัฐธรรมนูญ
กองทุนดังกล่าวจะสามารถบังคับใช้ได้ ทั้งนี้ นักวิเคราะห์บางส่วนมองว่า ESM อาจช่วยบรรเทาปัญหาได้ในระดับหนึ่ง โดย ESM สามารถให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ธนาคารพาณิชย์ที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งจะไม่เพิ่มภาระหนี้สาธารณะให้แก่รัฐบาลของประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือ นอกจากนี้ ยังสามารถเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลของประเทศที่ประสบวิกฤตการเงิน ซึ่งมีการคาดว่าสเปนและอิตาลีจะได้รับประโยชน์ค่อนข้างมากจากนโยบายดังกล่าว	ยุโรปต้องหันกลับไปพึ่งกองทุน EFSF ซึ่งไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะหากต้องให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สเปนและอิตาลี เพิ่มเติมจากกรีซ ไอร์แลนด์ และโปรตุเกส นอกจากนี้ ยังจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและตลาดเงินโลก โดยเฉพาะตลาดพันธบัตรและตลาดหุ้นของประเทศที่ประสบวิกฤตการเงิน ซึ่งจะยิ่งทำให้การเยียวยาวิกฤตการเงินประเทศมีความยากลำบากมากขึ้น อันจะนำไปสู่การล่มสลายของยุโรปในที่สุด